

Sesjon fredag 19. juni kl. 16.30-18.00 og lørdag 20. juni kl. 09.00-12.15.

Transnasjonal handel

Sesjonen springer ut i fra prosjektet *Historiske tollister* med tilholdssted på Norsk Lokalhistorisk Institutt. Prosjektet har samlet, digitalisert og tilgjengeliggjort tollistemateriale i en database og nettløsning. Materialet inneholder omfattende lister over hva som ble handlet inn og ut av Norge, samt informasjon om destinasjon og opprinnelsessted for skip i innen- og utenriksfart gjennom 1700-tallet. Prosjektet er delaktig i et større formidlingsarbeid rettet mot den videregående skolen og har lagt grunnlaget for undervisningsopplegg som fokuserer på norsk sjøfart og handel på 1700-tallet. Prosjektets del III, forskningsdelen, blir presentert i denne sesjonen. Prosjektet samarbeider med flere museer, når ut til skoleungdom gjennom nettportalen ndla.no og er finansiert av stiftelser og næringsliv.

Fredag 1630- 1800

De overordnede linjene

Innledning: Norsk utenrikshandel gjennom 1700-tallet – noen store, og foreløpige, linjer
Ragnhild Hutchison

Prosjektet Historiske toll- og skipsanløpslister (<http://toll.lokalhistorie.no/>) har i løpet av 2014 og 2015 transkribert og tilgjengeliggjort tollprotokollenes summariske varelistene og skipsanløpslister for de norske tollstedene gjennom et utvalg år gjennom 1700-tallet. Materialet gir unikt innsikt i mange sider av norsk økonomi og samfunnsliv, og her skal presenteres noen store linjer i den norske utenrikshandelen.

Handelen i praksis

Handelen mellom Danmark og Norge på 1700-tallet
Amund Pedersen

Innlegget undersøker handelen og markedsintegrering mellom Danmark og Norge på 1700-tallet. Hvilke institusjonelle og juridiske rammer ble lagt for handelen og hvilke konsekvenser fikk dette for den økonomiske utviklingen i Nordsjøområdet?

Aust-Agders deltagelse i sjøfarthandelen på 1780-tallet
Nora Rodin

Presentasjonen vil se nærmere på skippere fra Aust-Agder og deres deltagelse i sjøfartshandelen på 1780-tallet. Hvem var de, hvor seilte de og hvilke varer fraktet de? Presentasjonen bygger på funn gjort i Generaltollkammerets tollbøker og ser nærmere på hvordan handelssjøreisene ble organisert, samt distriktets kontakt med inn og utland.

Konsekvensen av å delta i utenrikshandelen

Tømmerhandel som endringskatalysator i Ryfylke og Sunnhordland på 15- og 1600-talet.

Arne Langhelle

Presentasjonen vil fokusere på korleis tømmerhandelen på 15- og 1600-talet utløyste og sette i gong endringsprosessar på ulike nivå.

Lørdag 0900-1030

Importen til Norge

Brennevins import/eksport til/fra Norge på 1700 tallet.

Silje Lindebrekke

Hvilket forhold hadde nordmenn til alkohol på 1700 tallet? Hadde forbrukerrevolusjonen tatt tak i landet og gjort alkohol, da spesielt importert brennevin og vin fra steder som Frankrike, Tyskland og Spania, til den mest naturlige varen å få tak i? Ved å bruke tollistene skal jeg se på hvor mye brennevin og vin som faktisk ble importert inn til Norge gjennom andre halvdel av 1700 tallet fra innenrikshandel som Danmark og Hertugdømmene og fra den store verden.

Det fargerike 1700-tallet

Annikken Johansen

Temaet for innlegget er fargeimport på 1700-tallet. Med utgangspunkt i tollistene vil jeg undersøke hvilke fargestoffer som var tilgjengelige, og hvordan utviklingen var i løpet av perioden. Jeg vil også forsøke å si noe om fargestoffenes bruksområder, med hovedvekt på tekstilfarging. Hvordan utviklet fargeimporten seg i takt med moteendringer på 1700-tallet? Fokuset vil i all hovedsak ligge på Østlandet, med utgangspunkt i Christiania, og havnene rundt.

Avslutning: De store linjene og mulighetene fremover

Ragnhild Hutchison

Hvordan var den norske utenrikshandelen – egentlig-? Dette innlegget vil gi en oversikt over de store, overordnede trendene som prosjektet så langt har funnet. Det tar utgangspunkt i handelsstrømmene fra de største norske byene på slutten av 1700-tallet, og gir et overblikk over hva slags varer ble handlet med hvem, og hvor mye. Det vil være ting som overrasker.

Lørdag 10.45 – 12.00

Åpen invitasjon til diskusjon om muligheten for å etablere et bredt nettverk knyttet til temaet norsk sjøveis handel gjennom tidene.